

7. GAIA: Teknika objektiboak

7.1. TEKNIKA OBJEKTIBOEN DEFINIZIOA

- **Catell:** subjektuak ez daki jokaeraren zein alderdi ari den ebaluatzen. Erabiltzen direnak testuinguru batean non ebaluatuek ez dakien zer ebaluatu behar den. Hau ez da gehienek defendatzen dutena.
- **Eysenck:** subjektuen kanpo jokabide motorea jasotzeko eginbehar egituratuak, eta puntuazioa ebaluatzaileengandik independentea. Subjektuaren portaera motorren azterketa, ebaluatzaileetan ezberdintasunik ez. Ez da inporta nor den ebaluatzailea, emaitza beregandik independentea izango baita.
- **Fernández-Ballesteros:** gertakari psikologiko **BEHAGARRIAK** edo **AMPLIFIKAGARRI**ei buruzko informazioaren jasotzerako prozedurak, kasu gehienetan **KONTROLAEZINAK** direnak (entrenamendurik gabe behintzat), **APARAGAILU** sofistikatuen bidez aplikatzen direnak eta administrazio, erregistro, puntuazio eta analisi objektiboa baimentzen dutenak (orokorrean mekanikoa) **EBALUATZAILERAEN INTERBENTZIORIK GABE** (berdin da zein den ebaluatzailea, **berak teknika ondo aplikatu dela ziurtatu** behar du, hau da, aplikatu egin behar du eta emaitzak atera). Ez da soilik behagarria, honek edozeinek behatuko lukeena barne hartzen baitu, hemen aparatu batzuen bitartez portaera amplifikatzen dugu eta pertsona artean dagoen ezberdintasuna ikusten dugu. Kontrolaezinak dira kasu gehienetan, salbuespena entrenamendua dagoenean, **aparatuak eraiki entrenatzeko**. Adibidez, erlaxatzeko. Hor kontrola ebaluatuen aldetik. **Aparailu sofistikatua: estandarizazio maila gorenekoa**. → HAU EZ DAKIT HEMEN DAN!

7.2. TEKNIKA OBJEKTIBOEN EZAUGARRIAK

- **Oinarrizko 3 ezaugarri:**
 - **Baldintza egituratueta eta goreneko kontrolean aplikatu behar den instrumentazio eta material estandarra behar dute. Laborategian. Prozeduraren objektibitatea, eta emaitzen errepikagarritasuna. Artifizialtasuna, balidezi ekologikoa.** Baldintza egituratueta aplikatzen da, sofistikatua. Kontrol handia, horregatik laborategian. Aldagai arrotzak kontrolatzeko. Aplikazio estandarpean egiteak objektibotasuna bermatzen du eta errepikagarria izatea. **Alde txarra:** horren artifiziala izanik baliotasun ekologiko gutxi. **Agian tentsioa kentzen daude eta gu tentsioago edo gutxiago egongo gara egoera naturalean baino. Bata zuriaren efektua.**
 - **Subjektuak ezin ditu bere erantzunak aldatu borondatez. Baina subjektuaren parte hartzea eta laguntza behar, eta erreaktibitatea izaten da, eta kontrola entrenatzen denean. Subjektuak ez du erantzuna kontrolatzen, eta erregistroa objektiboki eta inboluntarioki. Borondatez ezin ditu aldatu ez bada hori helburua behintzat. Bere laguntza behar dugu, motibatua egon behar da eta**

eskatzen zaiona egin behar du. Hala ere, gu aurrean egoteak eta goreneko kontrola izateak erreaktibitatea sortzen dute.

- o **Subjektuaren erantzunak erregistra daitezke ebaluatzailearen iritzirik edo irizpiderik gabe. Puntuazioaren objektibitatea.** Ez dugu inferentziarik egiten, ez da kualitatiboa. Edozein izanik emaitza. *Arazoa:* tresnak deskalibratzen direnean denbora galtzen da kalibrazioan.
- **Teknika objektiboak behaketaren aldarria dira. Aparailu mekaniko, elektriko, elektroniko edo eginbeharren bidez administratzen dira, eta behaketa sistematikoa egoera artifizialetan bertan sar genezake.** Behagarriak diren aldagaiak behatzean, behaketa gisa kontsideratu daiteke, sistematikoa eta artifiziala, oso protokolizatua. Mota ezberdinetako aldagaiak aztertu daitezke.
- **Ebaluatzen diren aldagaiak: eginbehar exekutiboak** (aktibitate kognitiboa), **erregistro psikofisiologikoak** (psikofisikaren aldetik) **eta hautemate probak eta ahozko probak** (oroimena, pertzepzioa ...).

7.3. TRESNA KOGNITIBOAK

- **Tresna kognitiboak: Behagarriak (edo anplifikagarriak) diren aldagai kognitiboak ebaluatzen dituzten aparailuak:**
 - o **Abd., erreakzio denborak** (aldagai kognitiboak. Denbora estimulu eta erantzun artean. Erantzun egokia ematearekin lotzen da), **bertikalitatearen hautematea** (gaitasun espaziala), **ikasketa diskriminatiboa, serieen eta hitzen apendizaiia, eta aparailuen bidez modu zehatzean neur daitezkeen beste edozein** (modu zehatzean gure aldetik inferentzia eskatzen ez duena) **aktibitate kognitiboak.**
- **Aurkezpenean baldintza fisiko estimularren manipulazioa, eta subjektuen erantzunen erregistro automatikoa baimentzen dute erantzunen dimentsio batzuk kontutan hartuta: asmatzea/errorea, denborazkoak.**
- **Aplikazio-esparruak: Psikologia esperimental, ikerketan, lan hautapena (pilotoak, astronautak, aire kontroladoreak), kirolaren psikologia, harremantzat gaitasun kognitiborako beharrezko.**
- **Polierreaktigafoa eta taskistoskopia:** estimulu bat aurkeztu (argia, kolorea, intentsitate ezberdinak), gure hautematea neurtzen da **soila** edo ikaskuntzarekin batera. Afektuarekin taskiskopioan bereziki, iragarkietan lotura afektiboa.
- **Taskistoskopia:** aukera ematen digu begiak separatzeko. **Begi bakoitzarekin gauza bat, palankak mugitu.** Aparatu oso karua da, egun ordenagailu edo softwarearekin ordezkatzeko da.
- **Sakontasunaren hautematearen neurketa:** egun ordenagailuak. Ez dira hain garestiak. Kutxa modukoa barra bertikal batzuekin altuera ezberdinetan. Sakontasuna antzemateko gaitasuna ebaluatzen da. Barra bat bestea baino aurrerago jartzen da. 3Dko dimentsioan aztertzen da sakontasuna. Gaitasuna espaziorako. Hiru dimentsio sakontasuna detektatu **edo mugitzen.** 3 dimentsioko sakontasuna hautemateko gaitasuna lanpostuetan bereziki. **EZ DAKIT HEMEN DAN → DICen neurria: eremuen dependentzia/independentzia. Estilo kognitibo ezberdinak, ez da bata bestea baino hobea. Eremu independentea espezifikoa da.**

- **Bertikalitatearen hautematea: markoa eta makiltxoaren testa:** ROD. Okertuta dagoen marko bat eta makiltxo bat ere okertuta dagoena. Gradu ezberdinetan okertutako markoaren barruan bertikaltasuna hautematen da. Beste hitzetan, bertikaltasuna antzemateko gaitasuna aztertzen da.

7.4. TRESNA MOTOREAK

- **Koordinazio psikomotoarearen ebaluazioa:** zein puntutaraino egiten dugun zehatz, ondo mugimendua. Lan zehatzetan, behatzekin oso zehatzak diren lanak egitean.
 - **Ariketa baten zehaztasuna, azkartasuna, eta antolaketa espaziala**
- **Lan hautapena, testuinguru klinikoa eta kirolaren psikologia:** klinikan, neuropsikologian narriadurak hasten direnak antzematen.
- **Omega (diskoak zuloekin):** ibilbidea jarraitu, zuloan ondo sartu. Eskuko zorrotasun motorea antzemateko erabiltzen da, esku biek independenteki lan egiteko gaitasuna aztertzen da.
 - **Esku bien mugimenduak banatzeko gaitasunaren neurketa**
- **Purdue-ren eskuko zorrotasuna**
 - **Gaitasun ikusmeneko-motoarearen neurketa**
- **Oktobineximetroa-tremometroa**
 - **Gaitasun ikusmeneko-motoarearen neurketarako bateria konplexuagoa**
- Azkeneko biak (purdue + oktobineximetroa): ikusmen eta gaitasun motoreak.

7.5. TRESNA PSIKOFISIOLOGIKOAK

- **Psikofisiologia: fisiologia eta jokabidearen arteko lotura**
- **5 aldi** informazioa jasotzeko:
 - **Seinalearen detekzioa:** informazioa jaso.
 - **Seinale elektriko bihurtzea:** aparailuak detektatzen duena. Seinale elektriko da.
 - **Seinaleen anplifikazioa:** gero anplifikatu.
 - **Erregistroa:** seinale ezberdinak erregistratu.
 - **Analisirako unitate bihurtu, analisi estatistikoa:** analisi estatistikoa ebaluazioa batena edo konparatu.
- **Erantzun psikofisiologiko anitzak**
- **Aparatuak: Poligrafoa (kanalak):** zenbat eta konplexuagoa izan orduan eta kanal gehiago aztertu daitezke. Honek ez du esanahi hobeak direnik, agian kanal bakarra aztertu nahi dugu eta. Gainera, kanal asko dituztenak zailagoak dira kalibratzeko.
 - 5 aldiak › **Seinalearen detektziorako unitatea (elektrodoak edo sentsoreak).** Antzeman
 - › **Anplifikaziorako edo prozesurako unitatea**
 - › **Transdukziorako unitatea (erregistrarako konbertsioa).** Azkeneko bi aldiak soilik jarraitzen ditu.
- **Test poligrafikoak (“gezurren detektoreak”):** ez da gezurren detektorea, ezberdintasunak antzematen ditu gorputzean eta gezurra esatean, batzuetan, aldaketak ematen dira edo

galdeketa baten parte hartzeagatik edo gaiagatik. Inferentzia egiten da: ezberdintasuna antzematen da eta gezurra esan dela uste da. Ez dute ebaluatzen gezurra/egia esatea. Poligrafoak bostaldiak jarraitzen ditu, nahiz eta hirutan laburtu.

7.6. ORDENAGAILUAREN ERABILERA

- AParen software katalogoa:
 - **Test Psikologikoak (354)**
 - **Aplikazioa (erakargarria + konfidentzialtasun bermea):** berez erakargarriagoa da, baina agian ez subjektu guztiekin adibidez, adinekoekin. Oro har, seguruago sentitzen dira teknika honekin. Hala ere, softwareak erabilera mugatua dute eta amaitzean berriz erosi behar dira.
 - **Zuzenketa eta puntuazioa**
 - **Zuzenketa mekanizatua**
 - **Zuzenketarako irizpide baloratiboak (test proiektiboak eta neurologikoak):** aurretiko algoritmoetan oinarritzen bagara, soslaitu egin gaitezke interpretazioan.
 - **Arauen irizpideen eraikuntza**
 - **Interpretazioa (batik bat, diagn. sailkapena, profesionalarekin batera):** kasu batzuetan interpretatzeko erabiltzen dira: diagnostikatzeko (sintomak ematen diren ikusi ... eta azkenean diagnostikoa). Honakoa soilik teknika zuhaitz diagnostikoa bada.